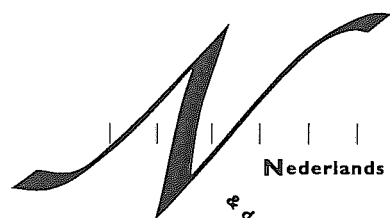

Prima Vista

Examen B

Ritme

Ritmische vorming

Nederlands Instituut voor de Blaasmuziek waarin samenwerken de FKM, KNFM en NFCM
& de Drum- Showbands en Majorettes

Bestelnummer: 1012675

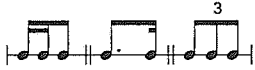

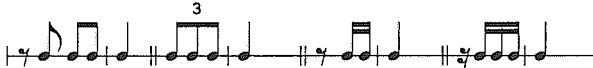

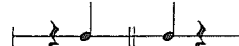
Frank van den Berg, Jan van den Eijnden
Prima Vista Ritme
Ritmische Vorming Examen B

ISBN 90-431-1319-0
Nugi 443

© Copyright 2001 Stichting NIB, Utrecht-Holland

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden
verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord bij het verschijnen van deze uitgave		4
Over de samenstellers		5
B1: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		6
B2: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		8
B3: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		10
B4: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		12
B5: ♩ of ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		14
B6: ♩ of ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		15
B7: ♩ of ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		16
B8: ♩ of ♩ = teleenheid. Bouwstenen:	zie B5, B6 en B7	18
B9: ♩ of ♩ = teleenheid. Bouwstenen:	zie B5, B6 en B7	19
B10: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		21
B11: ♩ = teleenheid. Bouwstenen:		23
B12: ♩ = teleenheid. Bouwsteen:		25
Voorbeelden B-examen <i>prima vista ritme</i> : ♩ = teleenheid.		27
Voorbeelden B-examen <i>prima vista ritme</i> : ♩ of ♩ = teleenheid.		29
Voorbeelden B-examen <i>prima vista ritme</i> : ♩ = teleenheid.		31
B13: ♩ = teleenheid. Uitbreiding niveau B. Bouwstenen:		33

Ritmische vorming B-fase

Voorwoord bij het verschijnen van deze uitgave

Dit oefenmateriaal is gebaseerd op de ritmische exameneisen van het Raamleerplan HaFaBra-opleidingen (uitgave NIB 1996/2000). Deze exameneisen komen o.a. tot uitdrukking in de prima vista ritme-opgaven en ritmische luister- en schrijfdictees. Met name de prima vista ritme-opgaven zijn direct gekoppeld aan de per niveau vastgestelde ritmische bouwstenen. Deze uitgave richt zich vooral op het verwerven van een succesvolle toepassing van **prima vista ritme** opgaven.

In deel 2 'Exameneisen en niveau-aanduidingen Blaasinstrumenten' van het Raamleerplan treft u de ritmische eisen voor de B-fase aan op de pagina's 101 en 102. Door de concrete beschrijving ervan in noten-voorbeelden vormen zij als zodanig een vast oriëntatiepunt voor leerling en docent. De ritmische bouwstenen zoals vermeld op pagina 101 van het raamleerplan zijn hier op systematische wijze verwerkt in de diverse oefeningen. Het beginniveau van deze uitgave sluit aan bij het eindniveau van het voorafgaande boek voor het A-niveau. Om - vanuit het A-niveau - een goede opbouw tot stand te brengen verwijzen wij u naar de pagina's 25 tot en met 35 van het Prima Vista Ritme boek A: hier treft u oefeningen aan met ritmische bouwstenen die al behoren tot het B-niveau. Deze oefeningen kunnen worden gebruikt als een geleidelijke overgang naar de opleidingsfase B. (In de inhoudsopgave van het A-boek worden de betreffende oefeningen aangegeven met 'Uitbreiding niveau A').

Wij verwijzen u tevens naar het NIB-**Theoriewerkboek B** (incl. CD) waarin in afdeling 6 uitgebreid gewerkt wordt met de ritmische bouwstenen die ook aan deze uitgave ten grondslag liggen. Het betreffende theoriewerkboek kan ook gebruikt worden voor de training van ritmische luister- en schrijfdictees. Het werkboek is verkrijgbaar via uitgeverij De Haske, Heerenveen.

In deze uitgave is een progressieve opbouw tot stand gebracht die eindigt op het examenniveau van de normen voor het B-examen. De oefeningen zijn geschreven in de meest voorkomende maatsoorten met de kwartnoot als teleenheid, in maatsoorten met de achtste noot of de kwartnoot met punt als teleenheid en in een maatsoort met de halve noot als teleenheid. Concrete **examenvoorbeelden** treft u aan op de pagina's 27 tot en met 32.

In hoofdstuk B13 zijn oefeningen opgenomen in de Alla Breve maatsoort waarin ritmische bouwstenen voorkomen die van een hoger niveau zijn dan het in het raamleerplan omschreven B-niveau.

Naast zuiver ritmische vorming kan deze oefenstof ook als basis dienen voor **melodische improvisaties**.

Aan de leerling kan bijvoorbeeld gevraagd worden om muzikale zinnen te maken op de gegeven ritme-oefeningen en bijvoorbeeld te eindigen op de kwint of de tonica van een gekozen toonsoort.

Het is van belang om aan deze ritmische oefenstof regelmatig aandacht te besteden tijdens de lessen. Geadviseerd wordt om deze oefeningen te tikken of te klappen en (indien gebruikt bij bespelers van blaasinstrumenten) ook te blazen in verband met het ervaren van de lengte van de noten en rusten.

Wij wensen leerlingen en docenten veel succes toe bij de muziekstudie!

De samenstellers: Frank van den Berg en Jan van den Eijnden.

Utrecht, oktober 2001

Over de samenstellers

Frank van den Berg

Komt van oorsprong uit de wereld van de HaFaBra. Gedurende, en na zijn opleidingen aan de Conservatoria van Tilburg, Den Haag, Groningen en Arnhem was hij klarinettist/saxofonist in het Utrechts Symfonie Orkest en soloklarinettist van de Johan Willem Friso Kapel, docent schoolmuziek, docent klarinet/saxofoon en HaFaBra-dirigent. Na zijn orkestperiode was hij ca. 27 jaar directeur van- en docent aan verscheidene muziek- en dansscholen in Gelderland en Brabant.

Vanaf 1985 is hij actief als examinator en geëngageerde bij HaFaBra-examens. Daarnaast verzorgt hij opleidingen voor klarinet, saxofoon, theorie en solfège en is hij al meer dan 30 jaar praktiserend dirigent van HaFaBra-orkesten in alle afdelingen.

Als vervolg op zijn werkzaamheden in de commissie Raamleerplan HaFaBra-opleidingen heeft hij deze publicatie - in nauwe samenwerking met Jan van den Eijnden - ontworpen, met de bedoeling een bijdrage te leveren aan de verbetering van de ritmische scholing en het ritmisch prima vistaspel.

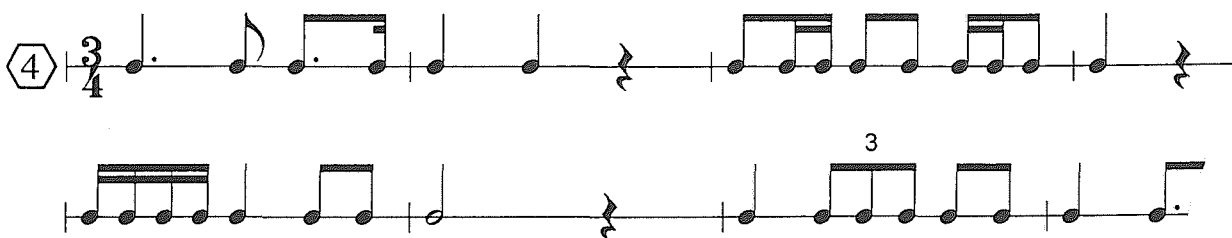
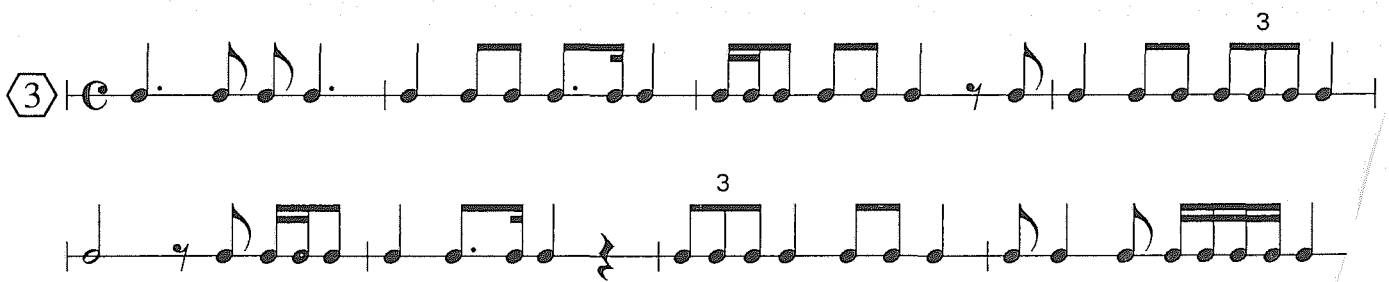
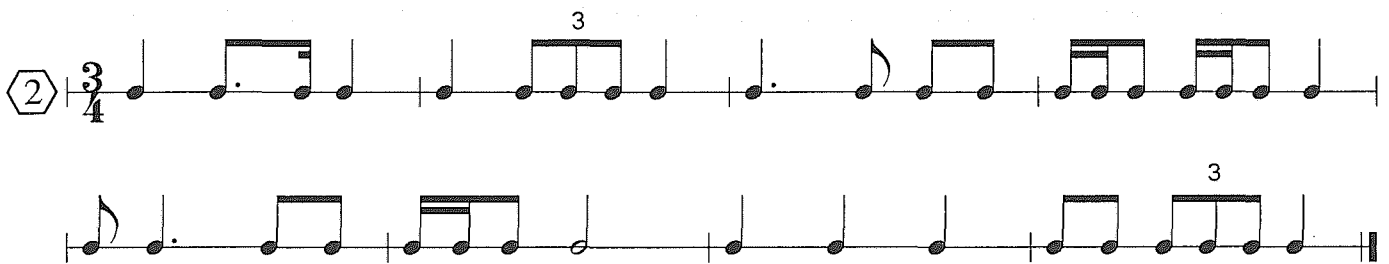
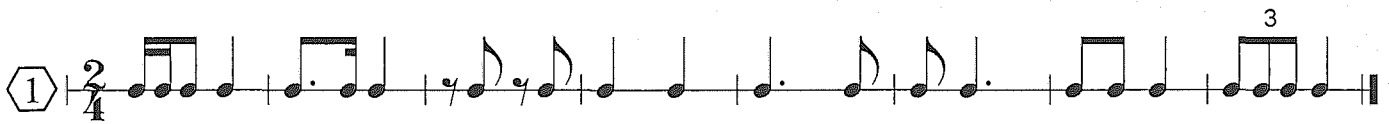
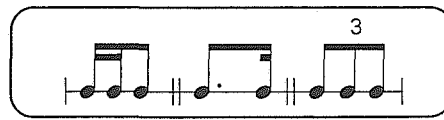
Jan van den Eijnden

Komt van oorsprong uit de wereld van de HaFaBra. Gedurende, en na voltooiing van zijn studies schoolmuziek en hoorn aan het Brabants Conservatorium te Tilburg bouwde hij een jarenlange ervaring op als docent aan muziekscholen en bij verenigings-opleidingen, als consulent muzikale vorming in het basisonderwijs, als coördinator HaFaBra, als dirigent van jeugd- c.q. opleidingsorkesten en als uitvoerend musicus hoorn in Nederlandse symfonie-orkesten. Momenteel is hij als docent verbonden aan het Brabants Conservatorium in Tilburg (Fontys Hogescholen) en aan twee muziekscholen. Sinds voorjaar 1997 is hij tevens als landelijk consulent opleidingen verbonden aan het NIB te Utrecht.

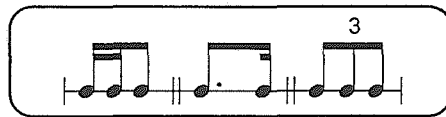
In nauwe samenwerking met Frank van den Berg ontwikkelde hij dit ritmische oefenmateriaal voor de A-fase in het kader van het door het NIB uitgegeven Raamleerplan HaFaBra-opleidingen.

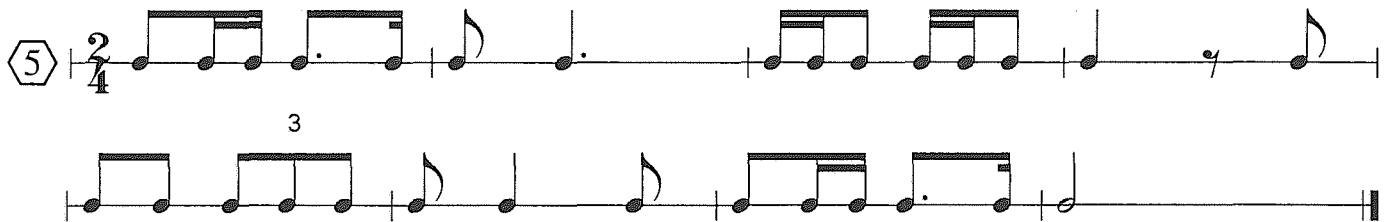
B1: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

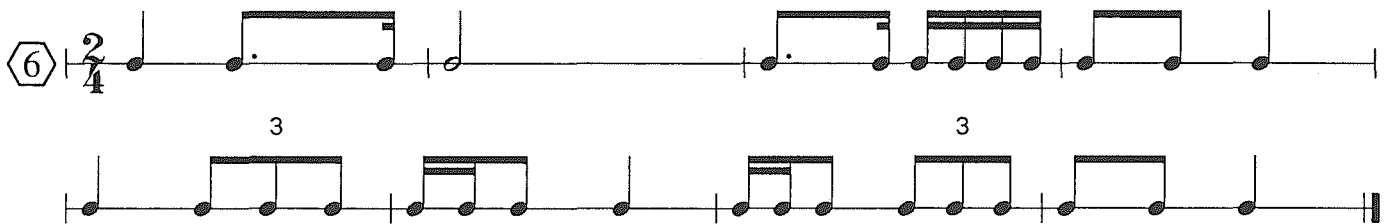
B1: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

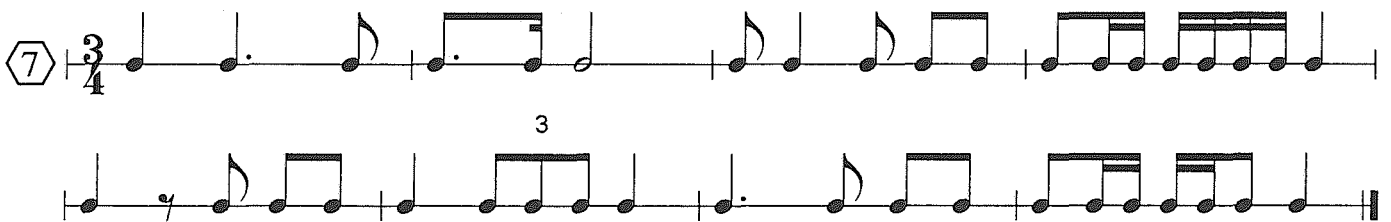
5

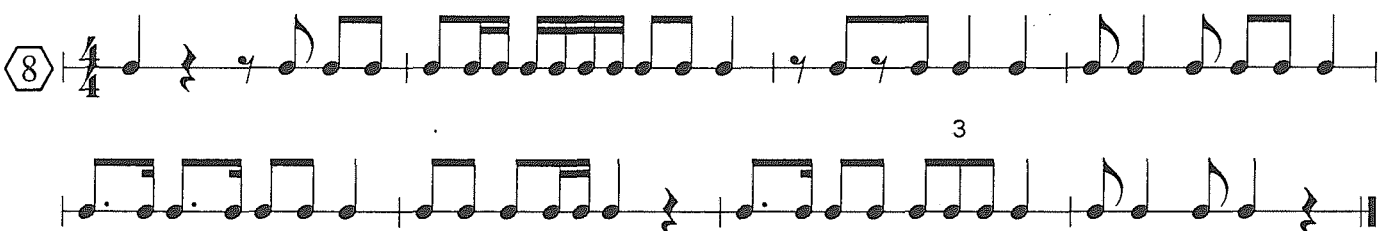
6

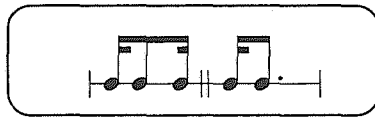
7

8

B2: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

① $\frac{2}{4}$

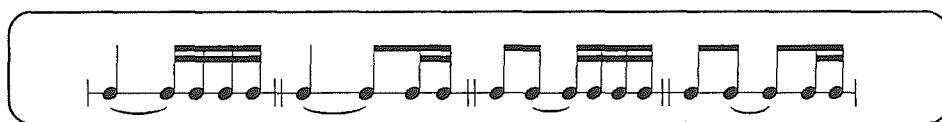
② $\frac{3}{4}$

③ $\frac{4}{4}$

④ $\frac{3}{4}$

B3: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

① $\frac{2}{4}$

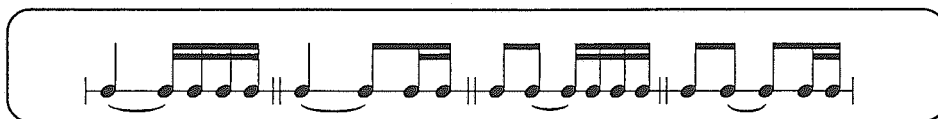
② $\frac{3}{4}$

③ C

④ $\frac{3}{4}$

B3: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

5 $\frac{2}{4}$

6 $\frac{3}{4}$

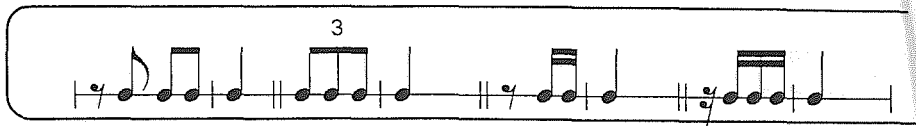
7 $\frac{4}{4}$

8 $\frac{3}{4}$

B4: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

B3: K

① $\frac{3}{4}$ ⑤ $\frac{2}{4}$

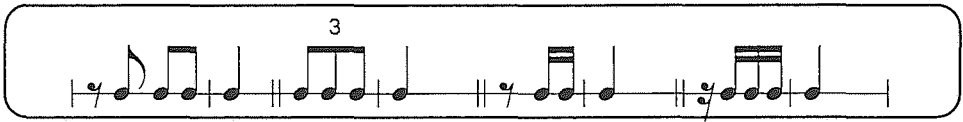
② $\frac{2}{4}$ ⑥ $\frac{3}{4}$

③ $\frac{3}{4}$ ⑦ $\frac{4}{4}$

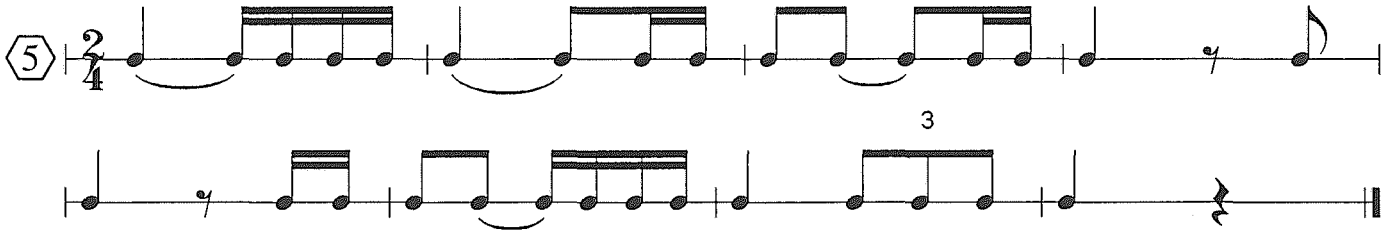
④ ⑧ $\frac{3}{4}$

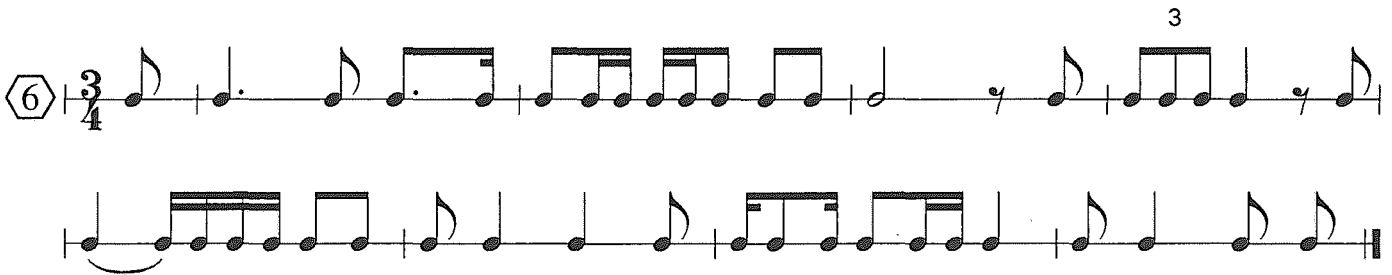
B4: Kwartnoot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

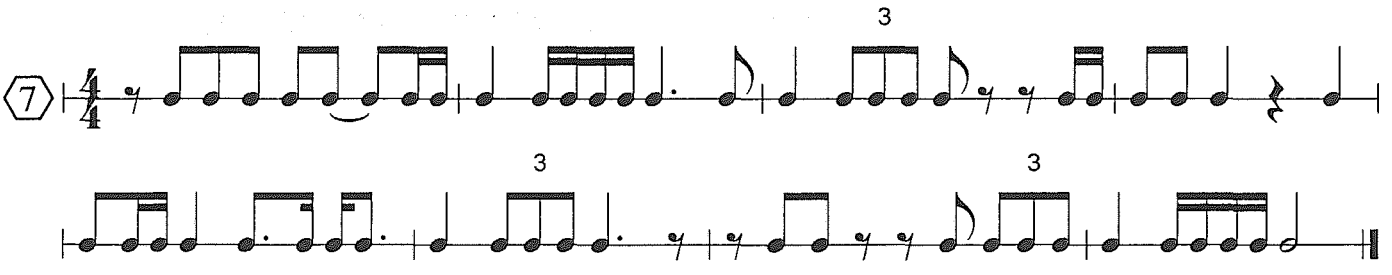
A musical exercise enclosed in a rounded rectangle. It consists of a sequence of eighth notes on a single staff. The sequence starts with a quarter rest, followed by an eighth note, then a pair of eighth notes beamed together. This is followed by a triplet of three eighth notes, indicated by a '3' above the notes. The sequence continues with another pair of eighth notes, a quarter rest, another pair of eighth notes, a quarter rest, and finally another triplet of three eighth notes.

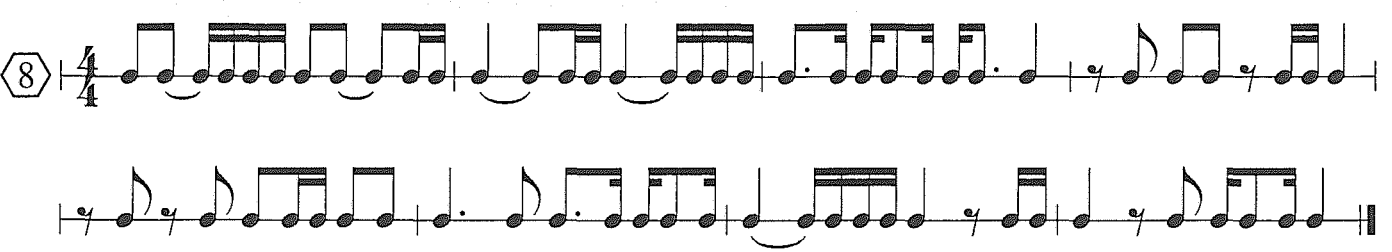
Exercise 5 in 2/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: a quarter rest, an eighth note, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, and an eighth note. The second staff continues with a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a triplet of three eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, and a quarter rest.

Exercise 6 in 3/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: a quarter rest, an eighth note, a quarter rest, an eighth note, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a quarter rest, a pair of eighth notes, and a triplet of three eighth notes. The second staff continues with a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a quarter rest, and a quarter rest.

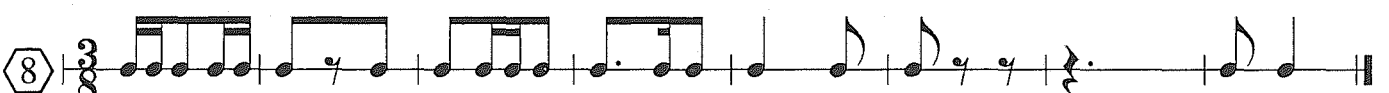
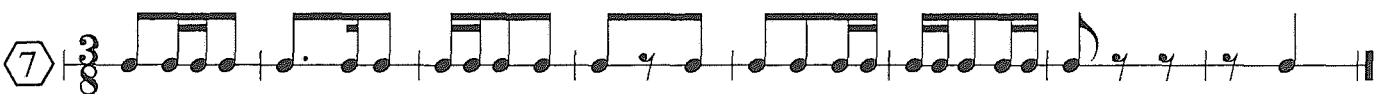
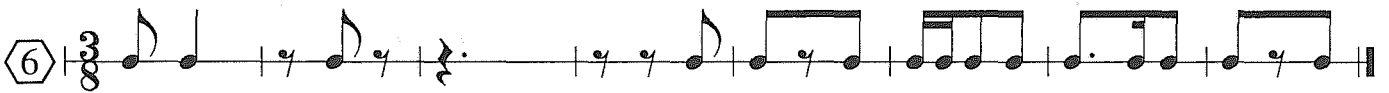
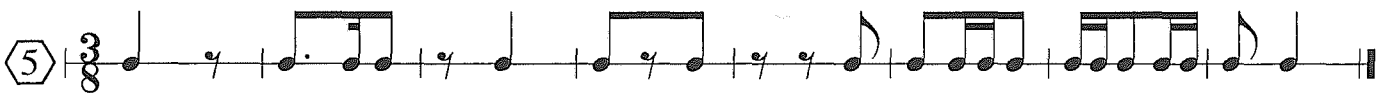
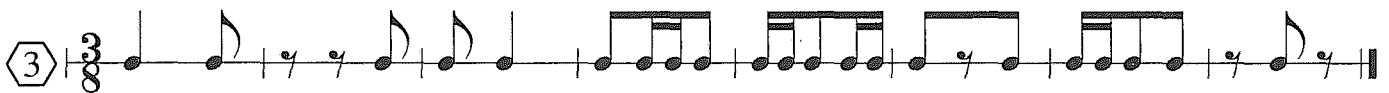
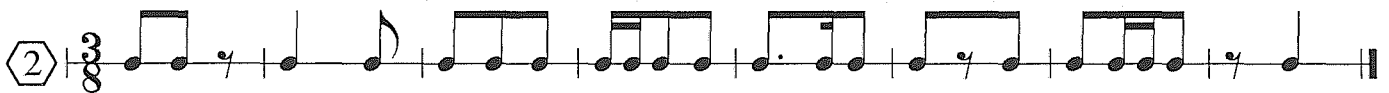
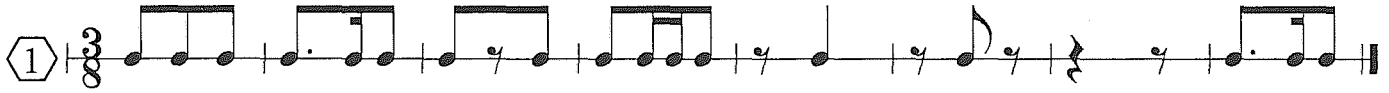
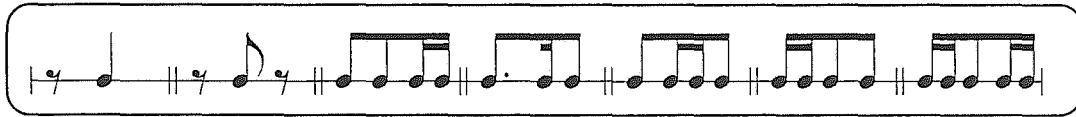

Exercise 7 in 4/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, and a quarter rest. The second staff continues with a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, and a pair of eighth notes.

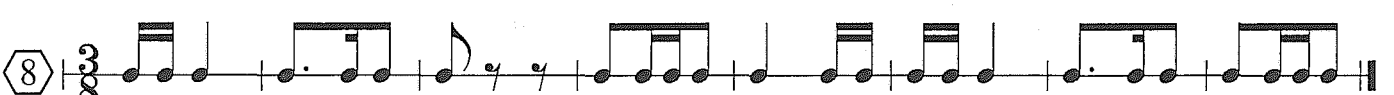
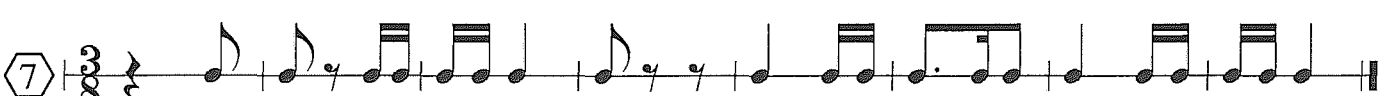
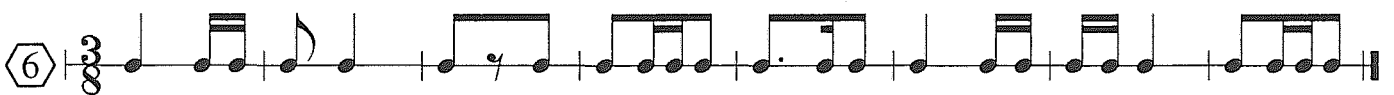
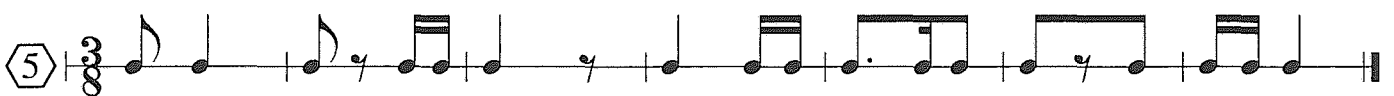
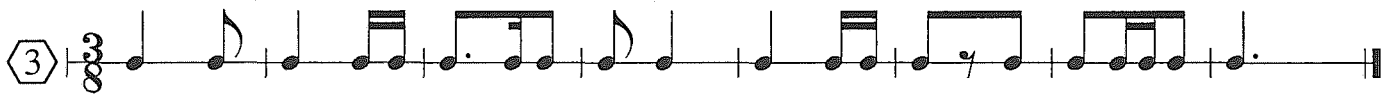
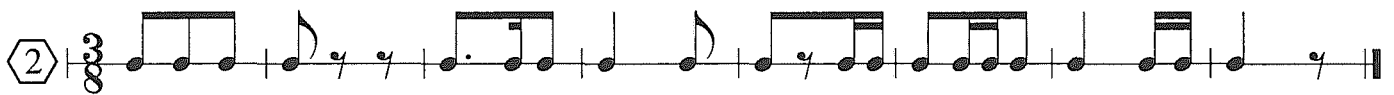
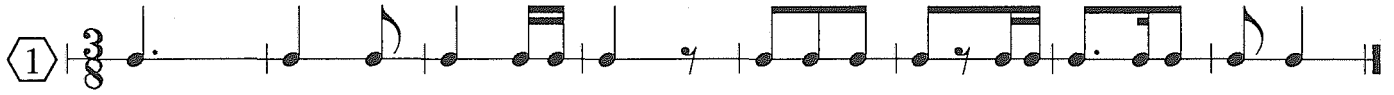
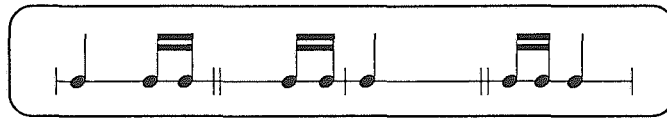

Exercise 8 in 4/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, and a pair of eighth notes. The second staff continues with a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a quarter rest, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, a pair of eighth notes, and a pair of eighth notes.

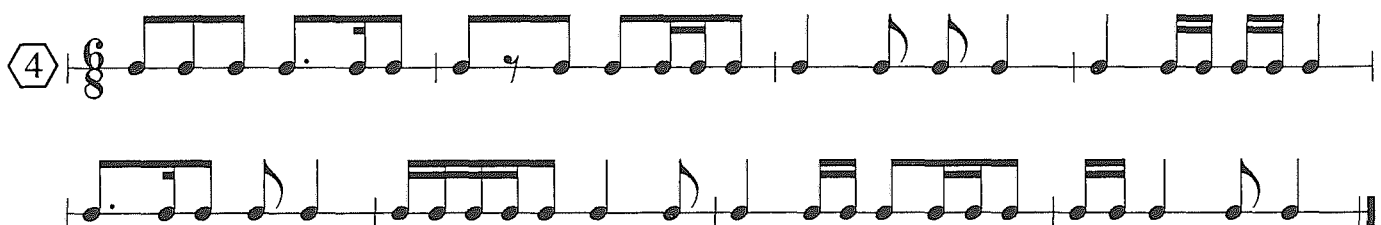
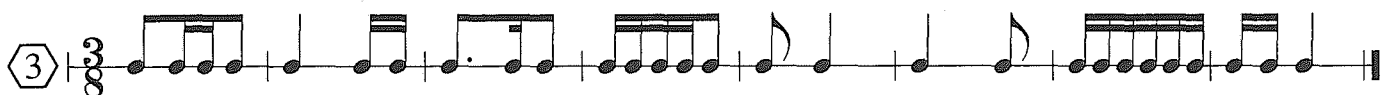
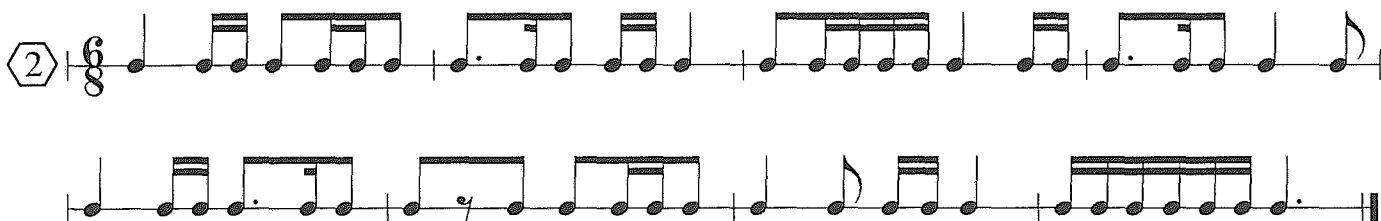
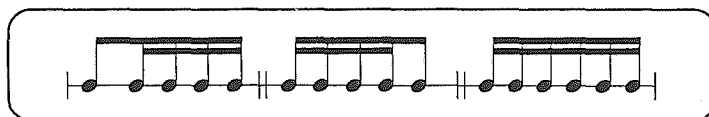
B5: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

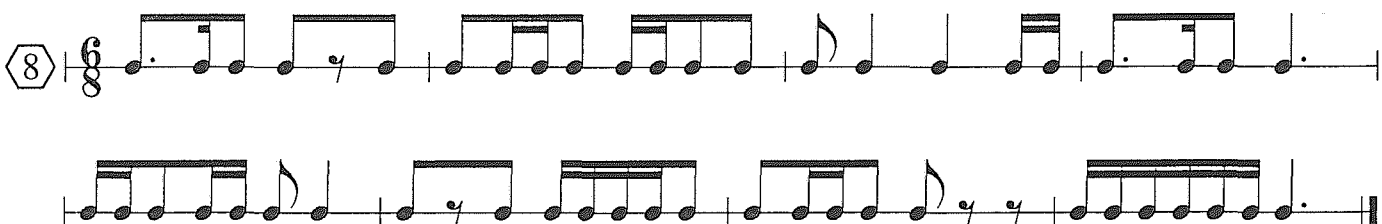
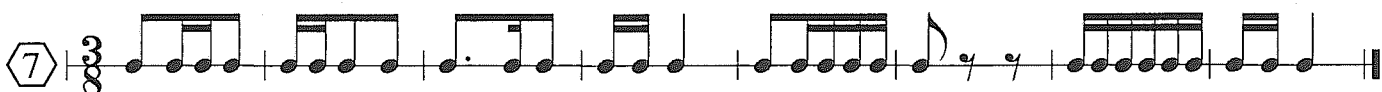
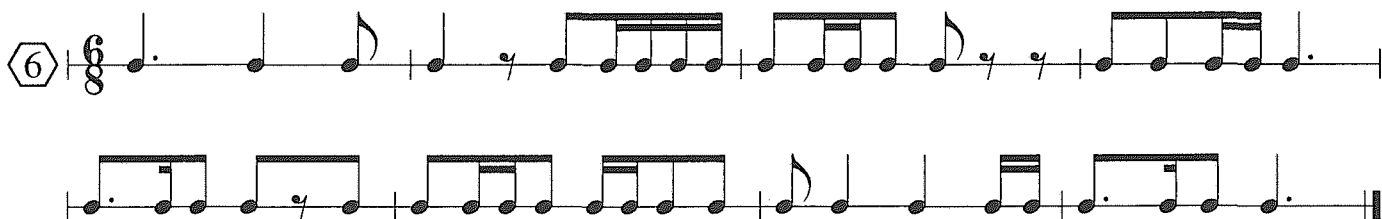
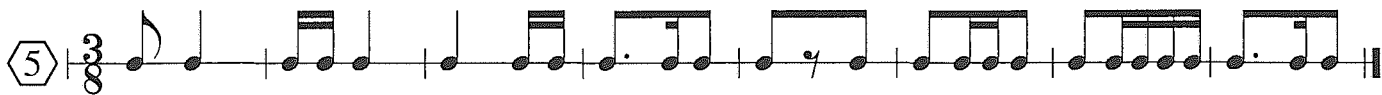
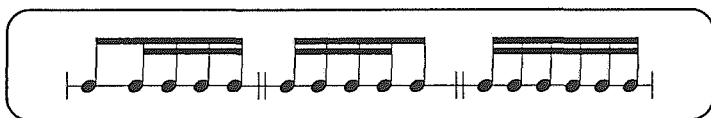
B6: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

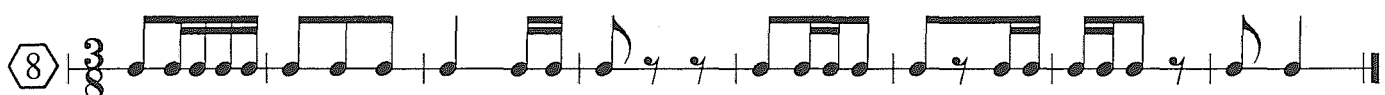
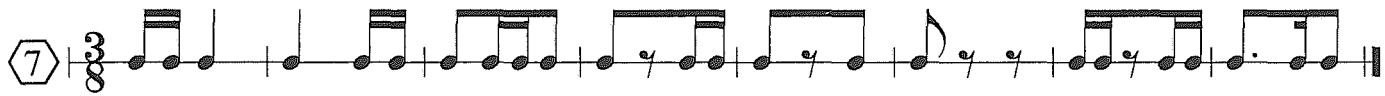
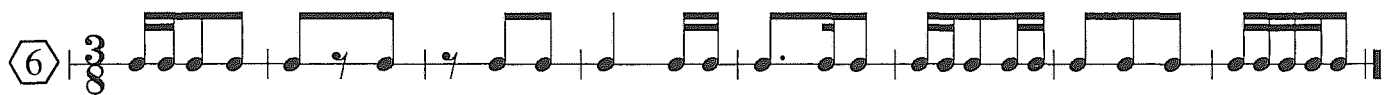
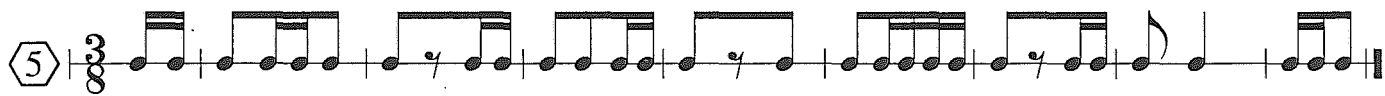
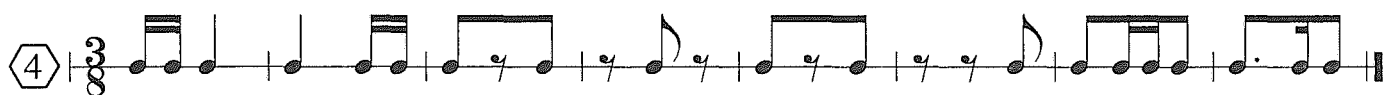
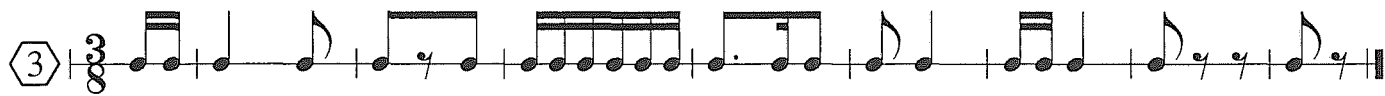
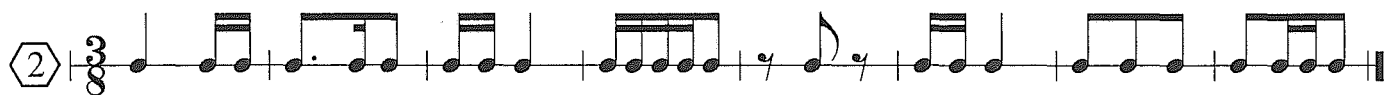
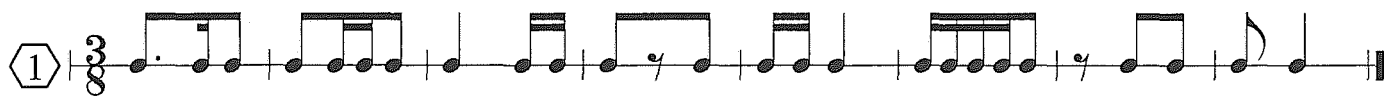
B7: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

B7: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

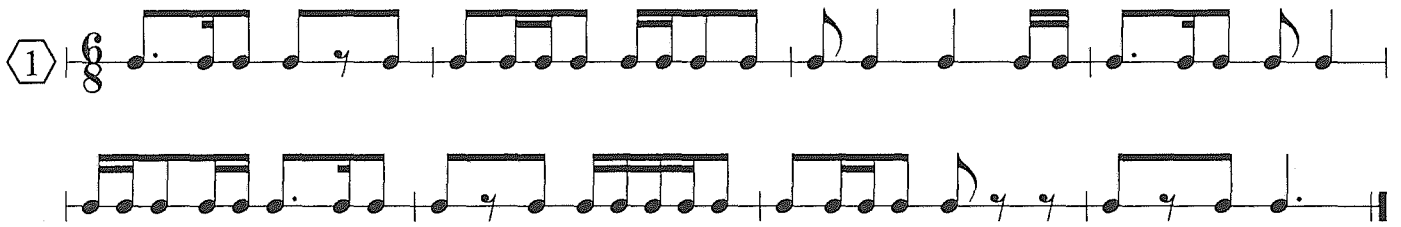

B8: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid.

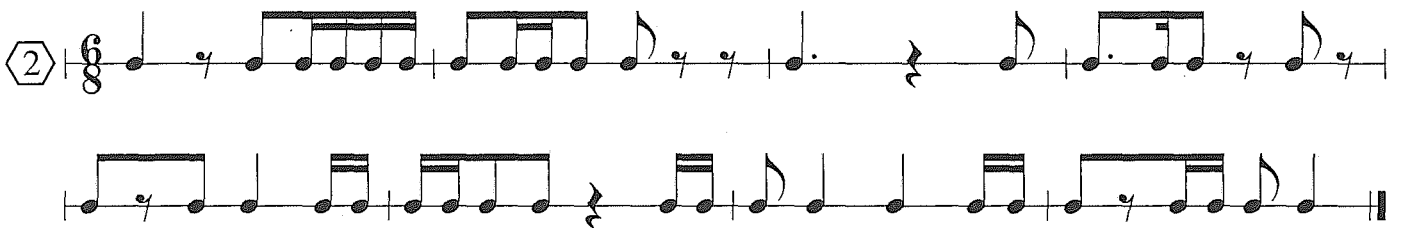

B9: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid.

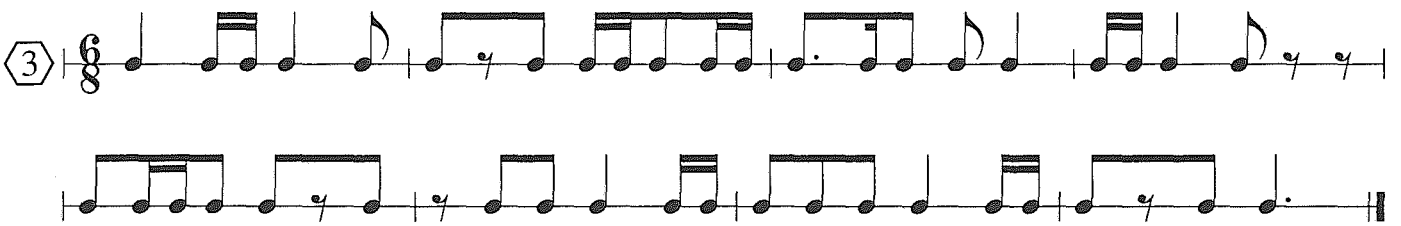
①

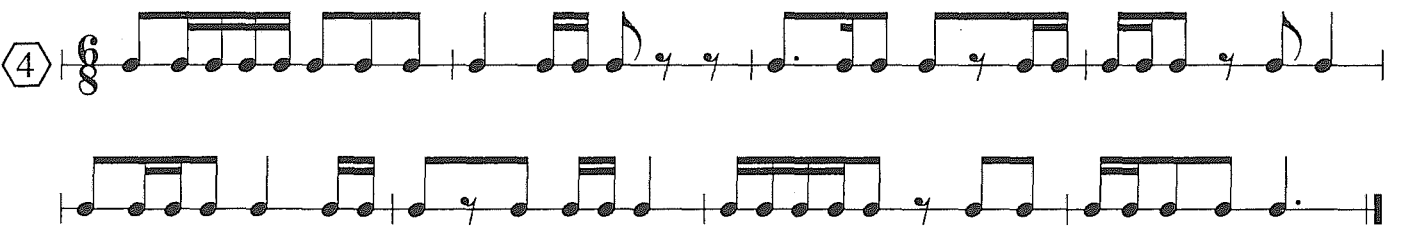
②

③

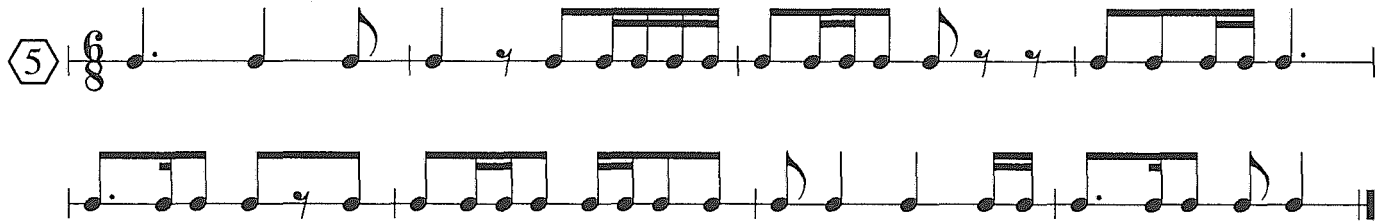

④

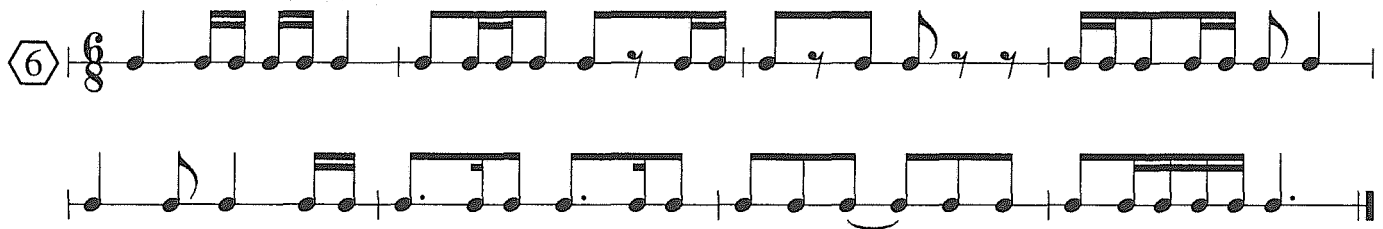

B9: Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid.

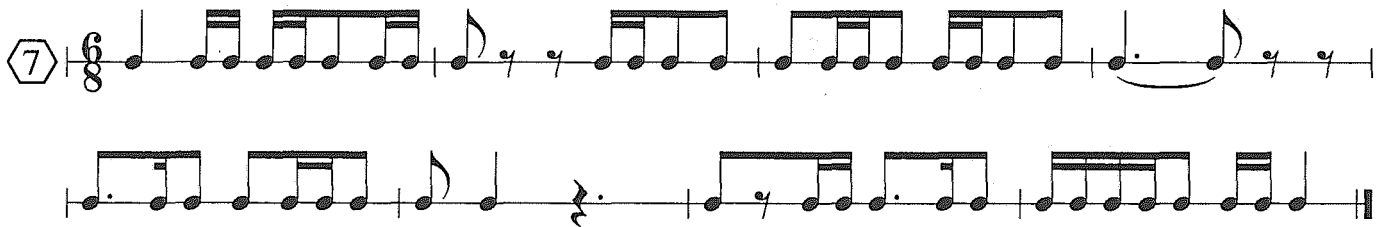
5

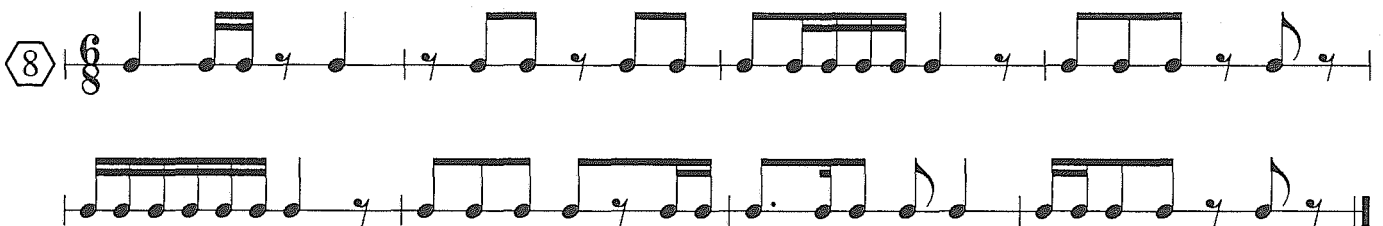
6

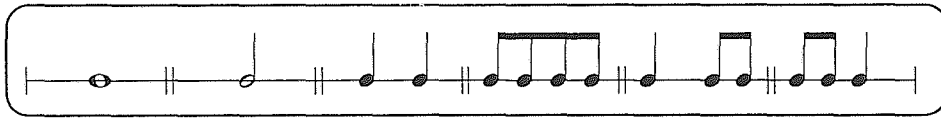
7

8

B10: Halve noot als teleenheid. Bouwstenen:

①

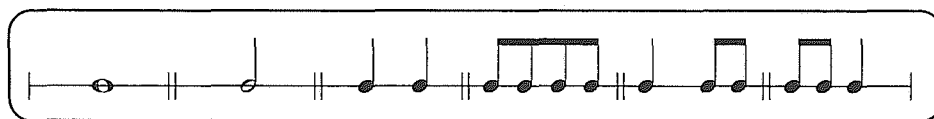
②

③

④

B10: Halve noot als teleenheid. Bouwstenen:

5

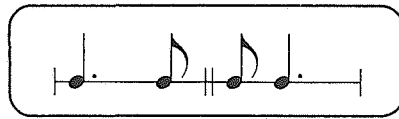
6

7

8

B11: Halve noot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

5

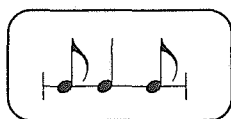
6

7

8

B12: Halve noot als teleenheid. Nieuwe bouwsteen:

①

②

③

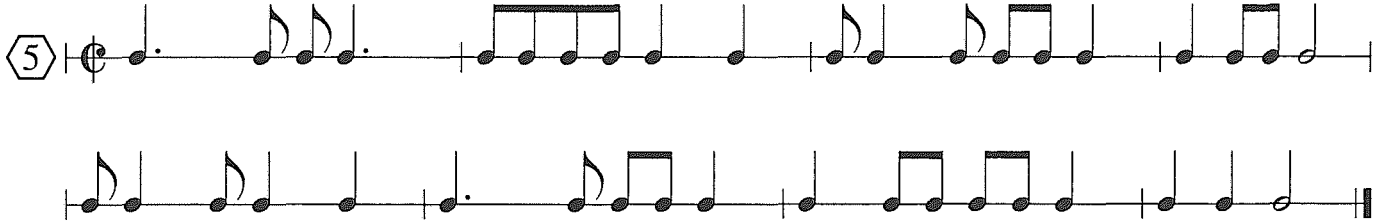
④

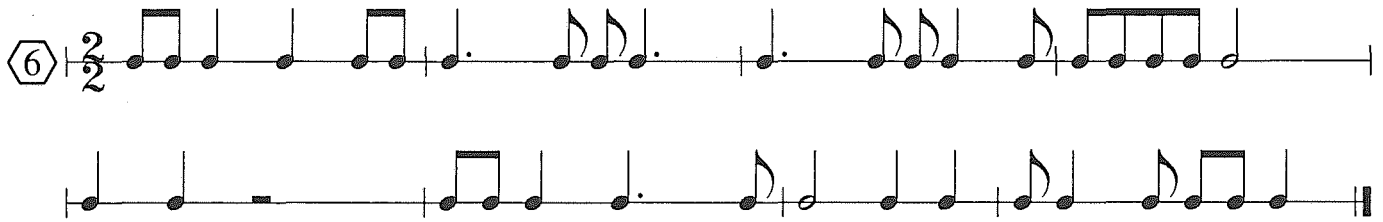
B12: Halve noot als teleenheid. Nieuwe bouwsteen:

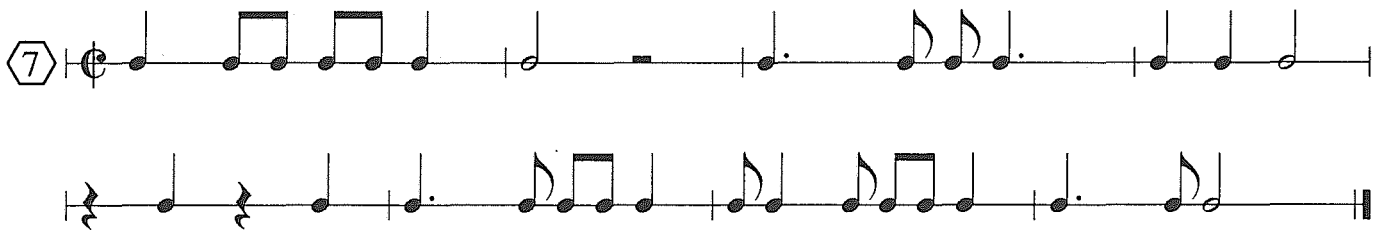
5

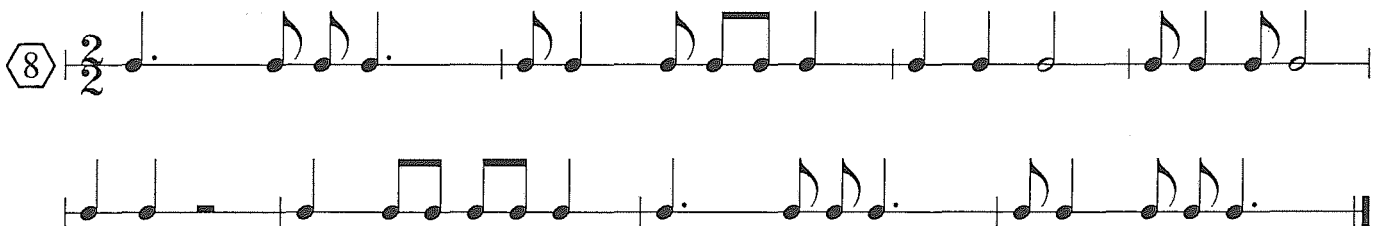
6

7

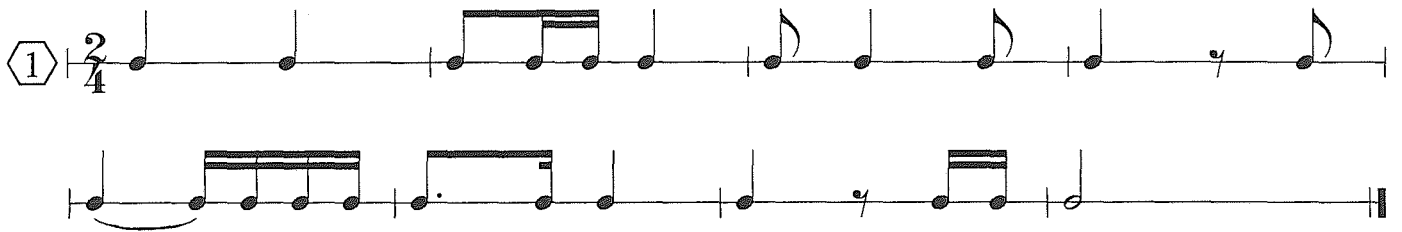

8

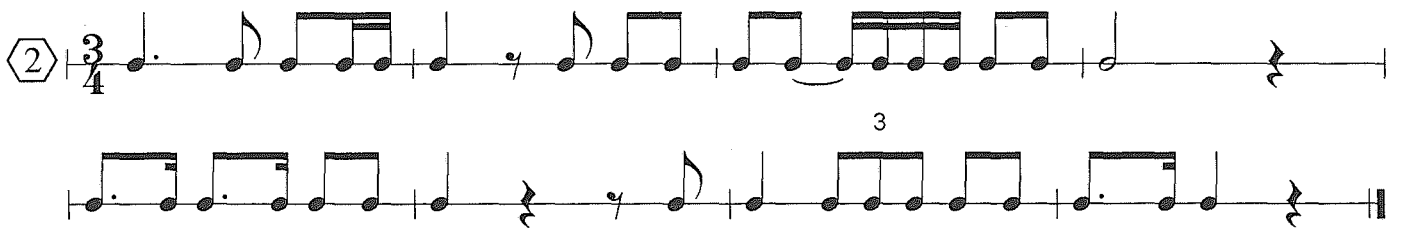

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*. Kwartnoot als teleenheid.

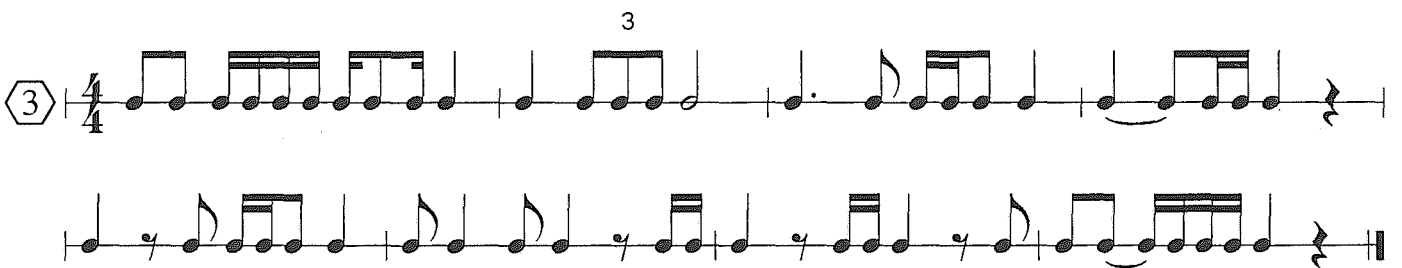
① $\frac{2}{4}$

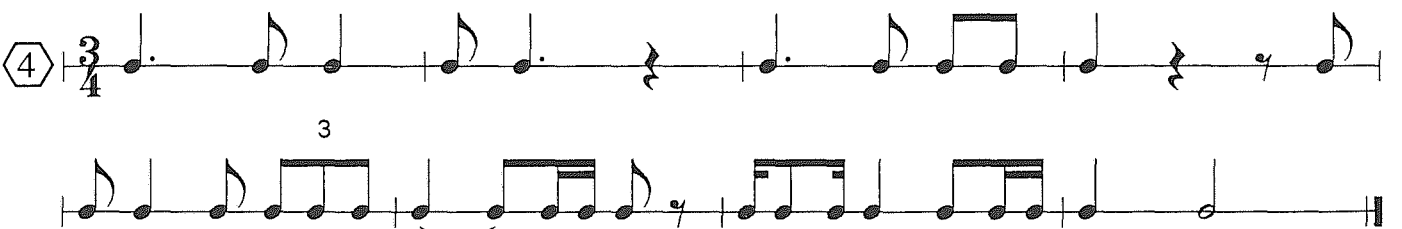
② $\frac{3}{4}$

③ $\frac{4}{4}$

④ $\frac{3}{4}$

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*. Kwartnoot als teleenheid.

5 $\frac{2}{4}$

3

6 $\frac{3}{4}$

3

7 $\frac{4}{4}$

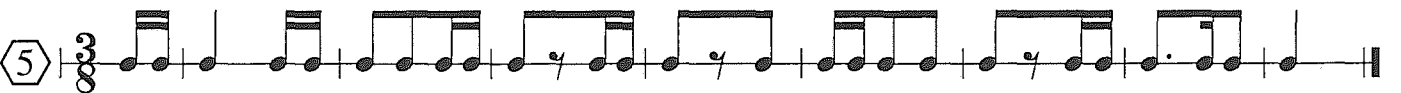
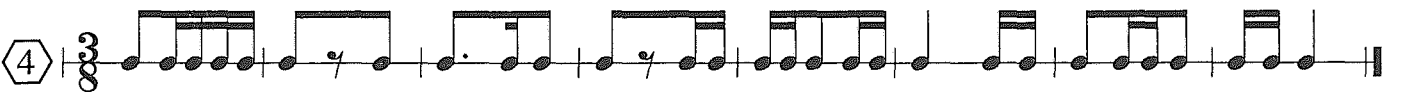
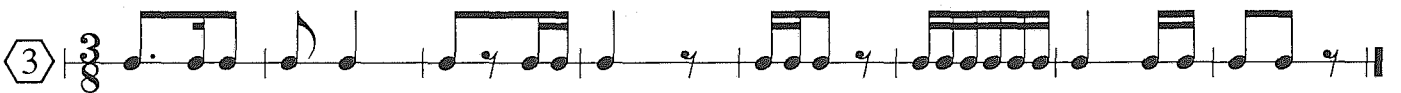
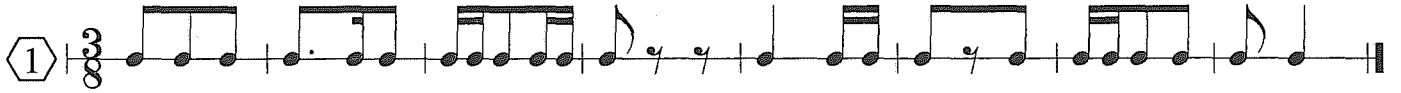
3

8 $\frac{2}{4}$

3

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*.
Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid.

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*.
Achtste noot of kwartnoot met punt als teleenheid.

6

7

8

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*. Halve noot als teleenheid.

①

Example 1: 4/4 time signature. The first staff contains a sequence of notes: quarter, quarter, quarter, eighth, eighth, eighth, eighth, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. The second staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter.

②

Example 2: 2/2 time signature. The first staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. The second staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter.

③

Example 3: 4/4 time signature. The first staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. The second staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter.

④

Example 4: 2/2 time signature. The first staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. The second staff contains: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter.

Voorbeelden B-examen *prima vista ritme*. Halve noot als teleenheid.

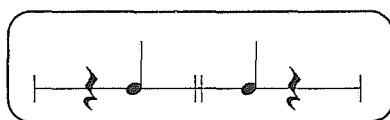
5

6

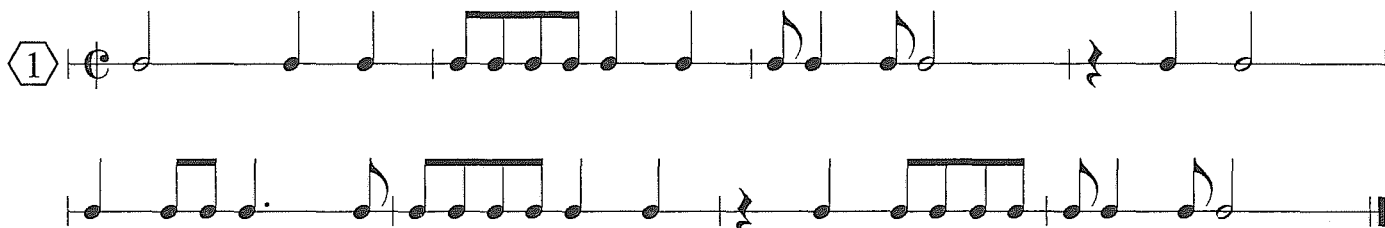
7

8

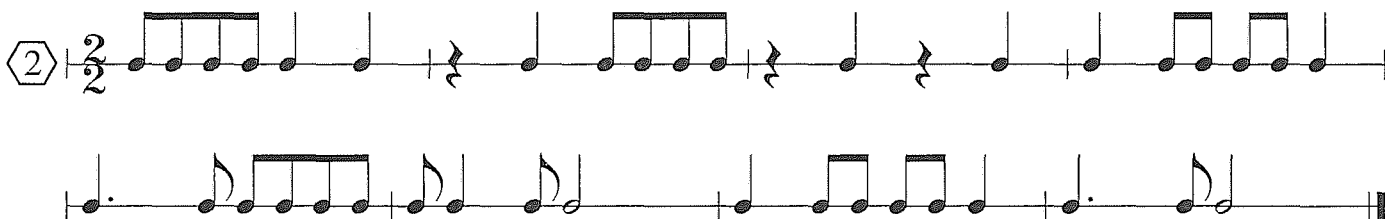
B13: Uitbreiding niveau B. Halve noot als teleenheid. Nieuwe bouwstenen:

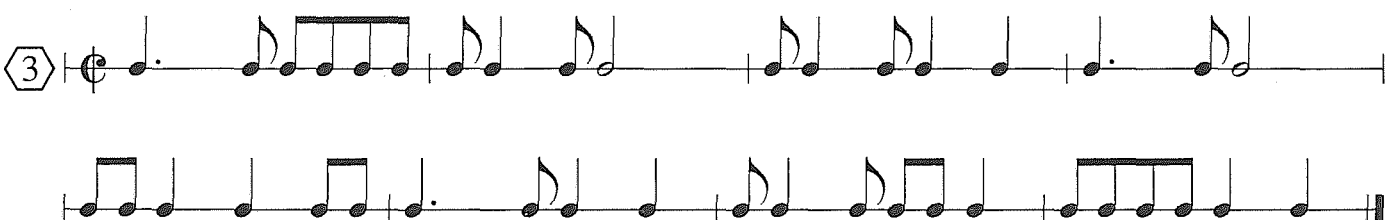
①

②

③

④

